

Katarína Mišíková

LudOlod'

(monodráma)

POSTAVY: Emma - 25 rokov

/biela, modrá, červená, zelená loď/

Na scéne sa nachádza starý smetný oválny kôš, ktorý je nasvietený bodovým svetlom. Je otvorený. Po usadení posledného diváka letia ku košu z jedného alebo viacerých smerov skrčené papiere v tvare guli a v tvare papierového lietadla. Ani jedna z gúl či lietadla nespadne/nepristane vo vnútri koša. Až na poslednú. Na javisku môže I nemusí byť igelit, ktorý je pripevnený na podlahe. Na igelite sa nachádza pár drobných mláčok vody. Emma vybieha na scénu a rozradostene vykrikuje: “Gól! Gól! Gól!” Zatvorí veko smetného koša a sadne si naň. Chvíľu len tak hompáľa nohami a postupne vybuchne smiechom. Smeje sa tak veľmi a tak ťažko, že spadne zo smetného koša, ktorý sa spolu s ňou prevrhne, veko koša sa otvorí a z koša vypadne na javisko pár papierových lodí z novinového papiera. Medzi nimi sa nachádza i **biela loď**. Začne sa s ňou hrať, smiať, bláznit', plakať, rozprávať.

EMMA:

Spomínaš, keď sme si skúšali mamine šaty? Mali sme trinásť, hlavu plnú uletených nápadov, motýle v bruchách pri každom chlapcovi, ktorý sa podobal na slávneho filmového herca či speváka. Hovorila si, že je trápne hrať sa s macom, keď mi rastú kozy. (pauza) Fakt! Vtedy si si vyskúšala moju prvú podprdu. Bola ti veľká. Mne rástli kozy rýchlejšie než tebe. Dala si si tam pomaranče od tety Kláriky. Natiahla si si mamine tričko s hlbokým výstrihom a začala pózovať, strúhať grimasy a oblizovať zrkadlo. Chytala si sa za pomaranče a omakávala vzduch. Krava! /smiech/ Podobala si sa na tú ženskú, vieš, tú ktorej šli kozy vypadnúť nielen z výstrihu ale I z mozgu. Vtedy vošiel do spálne môj starší brat a jeden z tvojich dvojkových pomarančov spadol a skotúľal k jeho nohám. /smiech. vezme do ruky imaginárny pomaranč a prichádza k bielej/ “Niečo ti vypadlo.” /smiech/ Bože, to bol trapas. /pauza/ Nie, neboj, nerozprávala som to nikomu. /pauza/ Nie, ani jemu. Potom sme si sadli do okna, hompáľali nohami a jedli tvoje pomaranče, povedala som ti, aby si so mnou počkala na na mamu. Vydržala si do ôsmej. Tá tvoja ťa volala na večeru a čučoriedkové koláče. Tá moja neprišla ani o mesiac. /pauza/ Všetky jej veci som začala vyhadzovať von oknom. Okrem trička s veľkým výstrihom, ktorý si si skúšala. Vzala si si ho, že keď budeš mať aspoň osemnásť, tak si ho oblečieš. /do mlák na igelite postaví pár lodí./Sukne /skočí do mláky s loďou, ktorú prevrhne a spadne/, nohavice, blúzky, pančuchy s dierami, nohavičky s čipkami, všetko. Všetko! Všetko! Všetko! Do poslednej handry. /pauza/ Jedna z tých blúzok, vieš tá fialová s tou červenou gerberou na pleci, tak tá vtedy pristála Ferovi z 8.A na hlave. /smiech/ Priniesol mi ju do školy. Myslel si, že keď nosím dospelácke veci, asi budem vyzretá. Pozval ma na zmrzlinu. Dala som si pistáciovú. Ani neviem prečo, nikdy mi nechutila. Prechádzali sme sa v parku a ohovárali

učiteľku Záhorskú. Vieš, tá ktorá mala účes ako Sfinga. Tupírovala si vlasy, lebo plešivela. Čím viac ich natupírovala, tým smiešnejšie vyzerala. Pri tridsaťročnom orechu ma chytil za ruku. Očervenela som hádam I na zadku. Na druhý deň ma pozval do kina. Vypýtal si lístky do posledného radu. Keď sme vedľa seba sedeli tušila som, že dnes ma pobozká. Hm, môj prvý bozk. /pauza/ Odkiaľ som mala vedieť, že si do neho buchneš. Hovorili sme si všetko. Keby si mi vtedy povedala, že po ňom ideš, vykašlala by som sa na neho. /pauza/ Dobre, dobre. Lenže vtedy som bola už do neho zaľúbená. Myslela som si, že to pochopíš. /pauza/ Aj tak nám to spolu dlho nevydržalo. Bola v tom Lena. Vieš, tá čiernovlasá z 9.C. Niesla sa ako primadona a mala tie najväčšie kozy sveta. Nevieš prečo chlapi idú po koziach. Väčšie kozy — väčšia šanca. Nemali sme vtedy zjesť tie tvoje pomaranče. Aspoň by ma neopustil. /pauza/ Máš pravdu. Láska nie je o koziach. /pauza/ Aj keď si šla na inú strednú než ja, stretávali sme sa. Vtedy som cez internet zbalila Igora. Spomínaš si na tú historku, keď prišiel k nám domov? Došiel na bicykli. /smiech/ Rozprávali sme sa pred domom. Bolo to také plaché, také po prvýkrát. Frajeroval so svojím mobilom. Vyložil si ho na múrik pri bráničke. Nad nami bolo elektrické vedenie a na drôtoch sedel holub, ktorý mu po chvíli na ten jeho super mobil spustil hovienko. Normálne sa mu vysral na display. Chápeš? /smiech/. Igor vtedy vystriedal všetky farby jesene a povedal mi, aby som mu ho utrela, že vraj načo chováme takého nevychovaného holuba. /smiech/. Debo. Že vraj nevychovaného holuba. Chápeš? Vždy si sa smiala na jeho zažratom rozprávaní o telefónoch. “Tridsaťtridesinky dnes frčia moja. Majú najnovšiu verziu, jednoduché ovládanie, bohaté menu a baterka na nich bohovo dlho vydrží. Ale musíš mať liomku, inak je to šmejď.” /smiech/ Nevieš. Fakt neviem. Asi som ho naozaj ľúbila aj napriek jeho neromantickej povahe a materializmu. Tri roky. Tri roky milovania a bozkávania tej istej osoby. Ved' som mala sedemnásť. Nechcela som močiť nohy len v jednej vode. Neolutovala som to. Malo to tak byť. /pauza/ Ani si nevieš predstaviť ako ma trápilo, že si sa nedostala so mnou na Výšku. Máš väčší talent než ja. Vždy si bola lepšia. /pauza/ Ty! Nemôžem za to, že si ma vybrali. Čo by si urobila ty na mojom mieste? /pauza/ No vidíš! Nebavme sa už o tom. Čo bolo - bolo. Sú to predsa spomienky. Niektoré sme pochovali, pre iné nebolo vhodnejšej zemi. Aj tak som všetky vrtochy zahodila za hlavu. Ved' som predsa dospelá, nie? /pauza/ Poznáme sa roky. Vieš o mne to, čo ani ja sama nie. /pauza/ Nerev! /pauza/ Nerev, počuješ, lebo budem revať I ja. /pauza/ Prestaň! /plače. Po chvíli sa opäť nahlas rozosmeje/ Krava! Jasné, že si pamätám. Mala si zelený sveter a rifle poslednej módy. Obtiahnuté mrkváče. Bola si ako špajdl'a, mohla si si ich dovoliť. /smiech/ Jasné, že to bolo trápne. Nemala si sa tak prudko zohnúť, že mu podáš cigu, ktorá mu vypadla. /pauza/ Viem, že bolo brutál teplo a ty si s tým nerátala. Obliecť sa na divoko. Teda, vlastne neobliecť sa vôbec. Ale čo, aspoň videl polky tvojho zadku na rifl'ovom pozadí. /smiech/ Dobre, dobre. Bože, som sa tak smiala, že mi skoro ušlo. A čo? Trapasy sa dejú stále. /smiech/ Škoda, že to videlo celé námestie. /pauza/ Nie, fakt ma to mrzí. /pauza/ Môžem ja za to, že to bolo pre Japončikov zaujímavejšie, než Barbakan na námestí? /smiech/ Dobre, už som naozaj ticho. Sľubujem! /oblizne si dva prsty/ Čestné iskričkovské. /pauza/ No tak. Neondi sa! Ved'... Ešte stále trvám na našom prístave, na farebných lodiach, veľkých jachtách... /prichádza ku smetnému košu a vyberá lode, umiestňuje ich na javisku. Medzi loďami vyberie I **modrú loď**/ Parníky, člny, motorové člny, člny len s veslami, kanoe, výletné lode, nákladné, osobné, malé, veľké, stredné. Ani jedna z nich sa nikdy nepotopí. Budeme mať hromadu záchranárov, policajných lodí, I hasiči sa naučia plaviť. /Pauza/ Vážení námorníci, vitajte v prístave. Riadime sa heslom: “Ľudia pre lode, Lode pre ľudí.” Žiadne vysoké poplatky, clá a preclievania tovaru. Vymyslela si to naozaj brilantne. Ponúkali by sme nové nádeje. Tie by odplávali za lepšími zajtrajškami. /pauza/ Čo? /pauza/ Tam ten? /pauza/ Nevieš, nevidela som ho ešte v prístave. /pauza/ Čo ja viem? Ved' sa ho opýtaj. Bože ty si krava! Normálne choď za ním a opýtaj sa ho. /pauza/ Aj tak by si mala prestať s fajčením. Chceš vedieť ako vyzerajú tvoje pľúca? Ako vrece plné čierneho gítu. /pauza/ Nepoučujem ťa. /pauza/ Porazí ma z teba. Dobre, vydrž tu a snaž sa byť nenápadná. /pauza/ Jasné, v tom bielom tričku pôsobíš naozaj

priesvitne.

/prichádza k **modrej lodi**/

EMMA:

Čau, nemáš náhodou cigu? /pauza/ Nie, nie je pre mňa. Pre kamošku. /pauza/ Ona.. Ona neprišla lebo, lebo, lebo.. Trápne, čo? /pauza - smiech/ Teší ma. Emma. /pauza/ Ale hej, fajčí. Nie, ona by si vážne dala cigu. /pauza/ Ja? Nie, je to blbosť. /pauza/ Nikdy, čo ti šibe? /pauza/ Počúvaj, musím ísť späť za ňou. Nie, ona bude trapošiť. /pauza/ V poriadku. Tak, čau.

/prichádza späť **k bielej**/

EMMA:

Nefajčí. /pauza/ Čo ja viem prečo nefajčí? /pauza/ Vieš čo, mala si tam ísť ty. /pauza/ Urážaš sa ako malá. /pauza/ Lukáš. /pauza/ Kristepane, bola som tam ani nie päť minút, odkiaľ mám vedieť, či niekoho má. Počúvaj, zaparkuj v prístave, zistím ti to. Ved' sme kamošky, nie?

/prichádza späť **k modrej**/

EMMA:

Ja.. Ehm.. Ako sa ti parkuje? /pauza/ Áno je to môj prístav. Teda môj a tej kamošky, čo pýtala cigu. Môj otec bol námorník. Keď som bola malé dievčatko, naučil ma skladať papierové lodičky. Povedal, že všetky musia niekam vyplávať. A tak plávali všade. V úmyvadle, v záchode, v kuchynskom drese, a keď otec odplával na šire more, tak i v mlákach, jazierkach, potokoch a riekach. Raz som poskladala takúto maličkú loďku. Plávala mi vo veľkom zaváraninovom pohári od čerešni. Keď sa otec vracal neskoro v noci domov, tajne som načúvala príbehom, ktoré rozprával svojim kamarátom pri mariáši. Myslela som si, že piráti sú len v rozprávkach. On hovoril, že naozaj existujú. Stretol si niekedy piráta? /pauza/ Vážne? A vyzeral presne tak ako sa o nich hovorí? /pauza/ A kde? /pauza/ Ale ja viem, že na mori, ale v ktorom? Vieš koľko morí existuje. Otec hovoril, že i malá dažďová mláka sa môže stať morom. Musí však slano chutiť a občas byť búrlivá. Pred domom sme na chodníku mali jamu, a vždy keď do nej napršalo, šla som sa z nej napiť. /pauza/ Ale nie tak naozaj. Chcela som vedieť či je dostatočne slaná. A keď nebola, tak som priniesla kúsok soli a ako kuchárka ochutnávala moje vlastné more. Mama ma vtedy poslala k psychológovi. Vravela, že to robievam dosť často. Doktor jej povedal, že je to úplne normálne. A pritom to bola práve mama, ktorá z toho zcvokatela. Odišla a nevrátila sa. Otcovi sa potopila loď a mne domov. /pauza/ Veľa rozprávam, však? /smiech/ Od malička mi hovorili, že námorníci sú prelietaví. /pauza/ A čo ťa robí tou výnimkou? /pauza/ To myslíš vážne? /pauza/ Presne tak to hovoriel môj otec. Možno, možno ste sa poznali. Život je predsa jedna veľká náhoda. Nikdy nevieš, koľko prekvapení získaš a stratíš. Niekedy dávno ešte na výške, volali ma búrka. Že vraj prichádzam do životov ľudí, všetko obrátim na ruby a potom nečujne odídem. Bolo to také poetické I patetické. Nechcela som robiť búrku na mori. Vieš koľkým lodiam búrka vykričala, že more je len jej? Miliómom. /pauza/ Prepáč, fakt kecám od veci. Mal by si ma normálne stopnúť, alebo.. Ja neviem... Odišť. /pauza/ Jemne sa zasmejte/ Ale ja ťa nepoznám. Nebozkávam koho nepoznám. /pauza/ Vezmeš ma na more? Na naozajstné more, v ktorom budem cítiť celý svet? /pauza/ Budeme si spolu močiť nohy. Ja pravú, ty ľavú. Neboj, potom si ich vymeníme. A.. A.. Možem si potom

zaplávať? /pauza/ Nie v mori. V твоjich očiach. Veď, tiež sú modré. /pauza, bozkáva modrú lodičku. Nežne sa ňou hladká po líci, usmieva sa, tancuje s ňou/ Postavíme si tú najväčšiu loď na svete. Bude to výletná loď. Pirátov naučíme na nej tancovať. Zbláznia sa z toho rytmu. Ako ju nazveme? /pauza/ Mám to! Budeme ju volať ĽUDOLOĎ. Lukáš, si skvelý kapitán. /pauza/ Môj otec by bol na nás hrdý. Už nikdy by som nemusela sypať soľ do dažďových mlák a drevenými paličkami umelo vytvárať búrku. Tá búrka, tá dobrá búrka by bola v nás. /pauza/ Je priskoro milovať modrého cudzinca, aj keď srdce kričí, prosí, ber. Poskladám nám toľko malých lodí, že sa nezmestia do pohára od čerešní. Každá z nich bude mať vlastné more. Vlastné slnko, vlastný vzduch. Prístav budeme zvažovať, pridáme viac mól a dvadsaťštyri hodinové služby... Nech sme ako všetky hypermarkety sveta. Len lepšie. /prichádza k smetnému košu a začne vyhadzovať ďalšie lode. Lode rôzne padajú a medzi inými spadne I **červená**.

EMMA:

Budeme mať veľa lodí. Veľa z nich bude parkovať v našom prístave. V osobitnom doku, bude hrdo vyčnievať tá naša,— Ľu-do-loď. Všetci nám ju budú závidieť.

/modrú loď položí vedľa bielej. Začne upravovať všetky lode, až kým nepríde k červenej/

EMMA:

Každej jednej spoločne vymyslíme meno. Bude originálne, svetové, jedinečné. /k červenej/ Ty? /pauza/ Kde si sa tu vzal? Veď predsa... Povedali mi, že si stroskotal. Hlavný stožiar ťa prevážil a veľká modrá mláka zhltna tvoju palubu. /pauza/ Samozrejme, že som čakala. Toľké roky som čakala, plavila sa sama. Večer trávila na majáku, vysielala signály. Nič. /pauza/ Dokonca som ti posielala odkazy vo fľašiach. Plnila ich svojou láskou a nádejou, že raz sa určite ku mne vrátiš. /pauza/ Odkiaľ som to mala vedieť? Nerozumiem tomu. /pauza/ Nechaj ma! Teraz je už všetko iné. Ja... Ja... Strela som niekoho. /pauza/ Je ako ty, len v modrom. Jeho oči sú tými najpokojnejšími vodami sveta. /pauza/ Nie, nezabudla som. /pauza/ Ty to nechápeš? Nevládala som žiť na jednom pustom mori. Všetky čajky mi zvestovali, že už nie si, neexistuješ. Nebolo to jednoduché. /pauza/ Viem, sľúbili sme si to. Bože, koľko vecí sme si to len nasľubovali. Hovoril si, že tvoja kajuta je tou najlepšou a najväčšou. Bolo to ako sedieť na veľkej lúke. Krásnej, farebnej, voňavej veľkej lúke. Uverila som každému tvojmu slovu, nádychu I výdychu. Normálny človek by si pomyslel, že som bláznivá. A čo? Vari blázniví ľudia, tí ktorí vedia snívať aj s otvorenými očami sú vari menej, než tí normálni. Čo je vlastne normálne? /pauza/ Už som ti povedala, nechaj ma! Nemôžem. Už, už si nemôžem nechať ujsť šťastie medzi rukami. /pauza/ Áno, ešte stále som štekľivá. /pauza/ Prestaň! /smiech/ Prestaň! No tak, nebuď malý! /pauza/ Si presne taký istý ako keď sme sedávali na našom tridsaťročnom orechu. Vyšplhala som sa najvyššie, aby som ti mohla povedať, kedy sa vráti suseda Višňovská. Orech patril jej. Vlastne bol to náš orech na jej pozemku. Keď nás tam našla, zahnila sa svojou drevenou bakuľkou: “Decká nepodarené, nelozte mi tu a nájdite si vlastný strom. Sa tu iba furt špacírujete a orech potom nevie rásť.” /smiech/ Nechceli sme iný strom. Tento bol náš. Báľ si sa výšok, ale aj tak si chcel byť kapitánom. Povedal si, že orech sa nám nikdy nepotopí. A ja som len po rokoch zistila, že sa dá len tak jednoducho vytnúť. Možno sme po ňom tak veľa liezli, že mu konáre začali oviesť ako starej víbe. /pauza/ Pár dní po tvojom odchode ho suseda Višňovská dala vyťať. Vtedy som pochopila, že naša rozprávka sa končí. /pauza/ Každá zopakovaná rozprávka stráca svoje čaro. /pauza/ Naozaj nemôžem. /pauza/

/Emma berie červenú loďku do ruky a pomaly, postupne sa ňou začína hladiť po tvári, po tele.

Usmieva sa. Po chvíli sa pozrie smerom k modrej a bielej/

EMMA:

Nie! Nie! Nie! Neeeeeeee! /pauza/ Vysvetlím vám to. Naozaj to nič nebolo... My.. My sme sa len rozprávali. Spomínali sme. /pauza/ K ničomu nedošlo. Ono.. Nevieť ako vám to lepšie vysvetliť. /pauza/ Tak dávno sme sa nevideli. Roky. Myslela som si, že už naozaj neexistuje. Stratil sa. Utopil. Skončil. /pauza/ Nie! Neplávajte preč, prosím. /pauza/ Dnes, tak či tak má byť búrka. Prosím! Nemôžete ma znovu opustiť. /pauza/ Ste mojím prístavom, mojou poslednou nádejou. /pauza/ Kriste, patetickejšie by to už nemohlo byť? Prosím! Prosím! Prosím!

/Emma padá do na zem. Veľmi nervózne začne rozhadzovať vôkol seba všetky lode, behať z jednej strany na druhú, voda v igelite sa jej chodením vylieva na iné miesta./

EMMA:

Nenávidím vás! Všetky vás nenávidím! Ste obyčajné kusy papieru! Nikdy! Nikdy nevyplávate na moje more. Nikdy! Počujete? Nikdy! /pauza/ Všetky vás potopím, všetky, do jednej. Budete liezť na vysoké stožiare a kričať, prosiť, beďákať. /smiech/ Nepočujem vás. Nevidím vás. Necítim vás. /vezme loďky, ktoré topí v mlákach na igelite/ Nie ste hodné plaviť sa v modrých vlnách. Prepichnete vám záchranné kolesá. Moje more ich stiahne na hladinu a nikdy nepustí späť. Čo raz zhltnú, to už je preč. Neexistuje. Márne sa budete brániť, osud vám je daný.

/smeje sa na silu, neprirodzene, zbiera posledné kusy sily a pretavuje ich do agresie/

EMMA:

Ste ako ľudia! Odporní, hnusní, sebeckí ľudia. "Ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja!" To sa ozýva z vašich úst. Čoby len úst, ide vám to z každej voľnej diery vášho prehnitého JA!!! Zničím vás. Všetky! Teba! I teba! I teba! Všetky!

/šialene kričí, behá hore dole, smeje sa násilne, krčí všetky lode, skáče po nich, trhá, kopne do smetného koša, ktorý sa prevráti a vypadnú z neho posledné papierové lodičky. Medzi nimi I zelená, vydáva neidentifikovateľné zvuky. Potom vyčerpane spadne na zem. Snaží sa upraviť, predýchať, až spozoruje zelenú lodičku.

EMMA:

Ste tu dlho? /pauza/ Aj vy? Aj ja. /pauza/ Už som vás niekde videla. Vtedy ste nosili ešte dlhý kožený kabát a každý večer stáli na západnom môle. Hm... Čakali ste na svoju loď. Tak ako každý z nás. /pauza/ Povedali ste mi, aby som si aj ja našla svoje mólo. Každý z nás vraj má mať svoje mólo, v ktorom bude parkovať jeho loď. Malá? Veľká? Nákladná? Výletná? /pauza/ To je jedno. Hlavné je, cítiť ako vás vlny štekli na päťkách, keď kormidlujete svoj vlastný život. /pauza/ Ešte stále... /pauza/ Nepriplávala? /pauza/ Koľko chvíľ stojí čas? Vráti sa? Niekedy... Raz? Dvakrát? /pauza/ Príliš dlho som kopala vlastnú jamu, aby som v nej čo najhlbšie pochovala strach. Tak ako more postupne vyplaví svoje tajnosti.

/postupne začne zbierať všetky lode po okolí a dávať ich do smetného koša. S farebnými

zaobchádza inak ako s tými, ktoré sú vyrobené z novinového papiera. Ako poslednú odkladá zelenú loď/

EMMA:

Aj keď sa každá loď raz potopí, jej duša vzlietne k nebu. Pretože nebo je odrazom mora, je to jeho dvojča, ktoré chtiac --nechtiac vypadlo na zem. Je to nerozlučný pár, ktorý je spolu v dobrom i v zlom. Nebo stráži more a more stráži nebo. Keď nebo plače, more hlce jeho slzy, aby ich pretavilo na svoju veľkosť. Chcelo by byť bližšie k nebu. Objasť ho, poláskat', poškrabať, pošepť, posmeliť. A keď sa hnevajú, tak sa hnevajú spolu. Dráždia to najcennejšie čo majú. Nebo svoje oblaky, kedy hviezdám nedovolí svietiť a štekliť morské vlny svojou ľahkosťou. More bez zmyslov vyhadzuje jednu vlnku za druhou, akoby boli prebytočné a malicherné. Len ľudia si myslia, že sú od seba tak ďaleko, že nikdy nemôžu byť blízko. A pritom... /pauza/ Všetko sa dá. Túžiť znamená plávať. Čím väčšia je túžba, tým rýchlejšie doplávame k svojmu cieľu.

/až kým nevloží poslednú loď do koša. Zavrie do dna a šepťaním odchádza zo scény/

EMMA:

Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj...
Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj...
Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj...
Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj... Plávaj....

- zlod'ovaný koniec-